

Peil Noordzee kan 1,5 meter stijgen

Bart van Zoelen
AMSTERDAM

Er is een kleine, maar reële kans dat de stijging van de zeespiegel in de Noordzee deze eeuw oploopt tot 1,5 meter. Rond de Stille Oceaan kan de zeespiegelstijging zelfs oplopen tot 1,8 meter.

De stijging van het zeewaterpeil als gevolg van de afbrokkeling van de ijskap op Antarctica kan sterk verschillen per regio. Als dan ook nog eens wordt uitgegaan van extreme projecties, komen uitschieters tot 1,8 meter rond het jaar 2100 in beeld. Dat blijkt uit een gisteren gepubliceerde studie van onderzoekers van de Universiteit Utrecht en zee-instituut NIOZ. "In het ergste geval, hoeveel verschilt de zeespiegelstijging van regio tot regio?" Dat was de centrale vraag, zegt onderzoeker Renske de Winter van de Universiteit Utrecht.

Oceaanstromingen

Het internationale klimaatpanel IPCC gaat voor 2100 uit van gemiddelden van rond de 80 centimeter wereldwijd. Maar juist de laatste jaren is meer bekend geworden over regionale verschillen, zegt De Winter.

Door oceaanstromingen en de uitzetting van het water bij hogere temperaturen blijken de verschillen groot. Vooral de uitzetting van het water leidt tot verrassende effecten op grote afstand van de polen. "Hoe

verder weg, hoe groter de bijdrage van de ijskappen. Voor goede schattingen in Nederland moeten we dus onderzoek doen in het Zuidpoolgebied."

Kustverdediging

De commissie-Veerman, die in 2008 de gevolgen voor Nederland onderzocht, ging uit van een zeespiegelstijging van 65 tot 130 centimeter rond 2100. De kans dat het 1,50 meter wordt, is niet groot, zegt De Winter. Dat is op het uiterste puntje van de scenario's die voor mogelijk worden gehouden, de bovenste 2,5 procent.

"Dat lijkt heel klein, maar nu is onze kustverdediging berekend op stormen die eens in de tienduizend jaar

'Voor betere dijken is tijd nodig, en onderzoek naar wat werkt'

voorkomen. Het is belangrijk dat we ons realiseren dat de kans er is. Voor betere dijken is tijd nodig, en onderzoek naar wat werkt."

Als Deltacommissaris bekijkt Wim Kuijken of Nederland berekend is op overstromingsrisico's. In een reactie zegt Kuijken dat ook het KNMI al is gekomen met waarschuwingen dat de klimaatverandering zich sneller voltrekt dan eerder voorzien. Zijn commissie brengt nu de mogelijke gevolgen in kaart en komt in het voorjaar met de eerste resultaten.

→ **Cornelie Egelie-Sprenger moet zich dag in, dag uit enorm inspinnen om 'op het padje' te blijven.**

FOTO HARMEN DE JONG

SPD bereid tot overleg met CDU

Wilfred van de Poll
BERLIJN

Het SPD-bestuur is eruit. Lijsttrekker Martin Schulz mag gaan praten met de christendemocraten van de Duitse bondskanselier Angela Merkel over een nieuwe regering.

CDU/CSU en SPD vormden de afgelopen vier jaar een zogenoemde grote coalitie. Bij de verkiezingen in september werden ze weer nummer één en twee van het land, hoewel beide met een historisch lage score. Voor de SPD een reden om niet opnieuw in een regering te willen zitten. Merkel moest een 'Jamaica'-coalitie zien te smeden tussen CDU/CSU, Groenen en FDP, maar dat mislukte.

Onder druk van bondspresident Steinmeier heeft de SPD gisteren een ommezwaai gemaakt en is nu toch

bereid te praten over nieuwe samenwerking met CDU/CSU. Al benadrukt het SPD-bestuur dat de coalitieverkenningen een 'open einde' hebben. De partij wil zich niet nu al vastleggen; een uitkomst van de gesprekken kan ook zijn dat de SPD een minderheidsregering van CDU/CSU met bijvoorbeeld de Groenen gedooft, al ligt zo'n scenario niet erg voor de hand.

Het SPD-partijcongres moet nog stemmen over het voorstel. Later deze week komt de partij bijeen. Het is onwaarschijnlijk dat de leden zich massaal tegen het bestuur keren.

Rode lijnen

Schulz trok gisteren alvast een paar rode lijnen. Zo eist hij invoering van een 'burgerverzekering'. In Duitsland is er verschil tussen mensen die via hun werk wettelijk verzekerd zijn en particulier verzekerden. Die laatsten worden door artsen voorgetrokken, luidt de kritiek van de sociaaldemocraten. Met een uniforme verzekering willen ze dat 'twee-klassensysteem' tegengaan. CDU/CSU ziet er niets in.

Ook bij arbeidswetgeving, een klassiek SDP-terrein, dreigt onenigheid. Zo wil Schulz een 'terugkeerrecht naar voltijds' voor mensen die ervoor kozen om deeltijd te werken. De SPD wil dat zij desgewenst weer voltijd kunnen gaan werken, ook bij kleine bedrijven. Andere kernpunten die Schulz noemde, overlappen met kwesties waarover ook CDU/CSU, FDP en Groenen streden. Net als eerder de Groenen wil de SPD meer ambitie op klimaatgebied. Ook wil ze dat gezinshereniging voor asielzoekers die niet terug kunnen keren omdat ze gevaar lopen weer mogelijk wordt.

Jop van Kempen
ZORG

Ze is vandaag in een beetje onrustige stemming, zegt Cornelie Egelie-Sprenger voor de open haard in haar woonkamer. Haar broer is namelijk manisch. Hij loopt in badjas en op Crocs door het centrum van Wassenaar. Hoe pijnlijk ook, ze wil hem liever niet aan de deur hebben, want dan gaan haar drie kinderen huilen. Ze heeft uitgelegd dat hij welkom is als hij z'n pillen maar inneemt.

Zelf probeert Egelie-Sprenger haar broer te ondersteunen. Maar dat is moeilijk, omdat hij in een manische fase verkeert. Hij vindt dat het uitstekend met hem gaat en wil geen hulp.

Zo manisch als haar broer nu is, zo is de schrijfster van *Pillendoos* nooit geweest. Ze werd lichtmanisch, maar verloor nooit het zicht op de realiteit. In een depressie zoals ook haar broer die na afloop van de manische fase zal krijgen, verloor zij wél het zicht op de realiteit. Ze werd psychotisch, zag dingen die er niet waren en hoorde stemmen die niet bestaan. Een van die stemmen zei dat ze zichzelf kort na de geboorte van haar derde kind met een mes moest doden.

De Wassenaarse is blij dat ze dat niet heeft gedaan, maar als ze eerder had geweten dat ze aan

een bipolaire stoornis lijdt, was ze misschien wel helemaal nooit moeder geworden. Er zit een erfelijke component aan de ziekte. Haar vader was ernstig depressief, en ook aan moeders kant komen psychiatrische aandoeningen voor. Een familielid sprong onlangs voor de trein.

Ze heeft drie kinderen. Haar zoon is op z'n elfde al een 'zorgenkind'. Hij is heel dromerig, komt niet mee met de rest. Sinds kort slijkt hij ritalin. Hij knapt ervan op, maar omdat hij de pillen pas sinds kort neemt, durft zijn moeder nog niet te juichen.

Tentamenvrees

Dat haar andere twee kinderen 'gewoon' zijn, zegt niets. Het is op jonge leeftijd niet te zeggen of iemand een psychiatrische aandoening krijgt. De ziekte manifesteert zich ongeveer tussen het twintigste en veertigste levensjaar. "Het

Premier Beieren

Beieren krijgt een nieuwe minister-president: Markus Söder (50), nu nog minister van Financiën in Duitslands grootste deelstaat. Hij lost CDU-partijleider Horst Seehofer (68) af, die sinds 2008 minister-president is. Seehofer blijft wel partijleider en wordt waarschijnlijk minister in een nieuwe Duitse regering. Dat compromis is de uitkomst van een machtsstrijd, die het gevolg was van de nederlaag van de CDU bij de landelijke verkiezingen in september. Söder geldt als een partijrivaal van Seehofer.

Haar broer loopt in manische fase op Crocs en in badjas door het centrum van Wassenaar